

ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «СПЕЦІАЛЬНА ХУДОЖНЯ ПОДІЯ»,
ЇЇ СУТНІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

130.2

ID ORCID 0000-0002-1577-8275

<http://doi.org/10.5281/zenodo.2532030>

Данилова В. Є. Визначення поняття «спеціальна художня подія», її сутнісні характеристики. У статті визначено й концептуалізовано поняття «спеціальна художня подія», яка розуміється як нелінійна морфологічна художньо-символічна система, утворена на засадах подієвості неklasичного типу з посиленними ознаками дисипативності (нестійкості) та частковою реалізацією принципу випадковості. Virзняється процесуальною палітрою засобів художньої виразності та детермінованим впливом на індивідуальну свідомість. Глядач підкорюється принципу залученості до запропонованої дії. Така дія побудована на художньо-символічних засадах з метою трансляції цінностей та ідей певної спільноти чи окремої людини. Проаналізовано сутнісні характеристики події, що виникає на перетині емпіричної та художньої дійсностей. Поняття «спеціальна художня подія» розглянуто в межах двох підсистем подієвості: системи «подія — спеціальна подія — спеціальна художня подія» та системи «класична художня подієвість — неklasична художня подієвість — посткласична художня подієвість». Розроблена класифікація подій за рівнем суб'єктності, що включає такі поняття, як «мікроподія», «подія», «спеціальна подія», «спеціальна художня подія».

Ключові слова: подія, «мікроподія», «спеціальна подія», «спеціальна художня подія».

Данилова В. Е. Определение понятия «специальное художественное событие», его сущностные характеристики. В статье определено и концептуализировано понятие «специальное художественное событие», которое понимается как нелинейная морфологическая художественно-символическая система, образованная на основе событийности неклассического типа с усиленными признаками диссипативности (неустойчивости) и частичной реализацией принципа случайности. Отличается процессуальной палитрой средств художественной выразительности и детерминированным воздействием на индивидуальное сознание. Зритель подчиняется принципу вовлеченности в предложенное действие. Такое действие построено на художественно-символических началах с целью трансляции ценностей и идей определенного сообщества или отдельного человека. Проанализированы сущностные характеристики события, которое возникает на пересечении эмпирической и художественной действительности. Понятие «специальное художественное событие» рассмотрено в пределах двух подсистем событийности: системы «событие — специальное событие — специальное художественное событие» и системы «классическая художественная событийность — неклассическая художественная событийность — постклассическая художественная событийность». Разработана классификация событий по уровню субъектности, которая включает такие понятия, как «микро-событие», «событие», «специальное событие», «специальное художественное событие».

Ключевые слова: событие, «микрособытие», «специальное событие», «специальное художественное событие».

Danylova V. The definition of the concept “special artistic event”, its essential features.

The aim of the article is to conceptualize events in the artistic and empirical reality and identify the conditions of their convergence.

Research Methodology. The author applies the method of terminological analysis for the insight into the concept of “event” in the empirical and artistic reality. The article provides a detailed application of philosophical and culturological method whereby the event is seen as sociocultural phenomenon; psychoanalytical method for the analysis of the impact of life events on the emotional state of a man; the methods of analysis and synthesis to determine the existence conditions of the events in the empirical and artistic reality; structural and comparative method that has

permitted to reveal the basic elements in the structure of an artistic event and its difference from an empirical event.

Results. The development trends of artistic practices in the post-classical culture convey the blending of the mundane and the social, cultural plan, the destruction of boundaries between the life and the artistic, the ability to create the events that can be classified both as empirical evidence and as an artistic act. All these properties are included in actionism as a form of modern art. The events that are created within this trend have the character of artistic events: the organization of action, the presence of the author, ideological content, focus on the target audience, publicity. At the same time such an event occurs in the empirical reality of an object (objects) that it is designed to. Such an event affects a human being (society) very seriously, introducing new concepts (ideas, images) into the outlook. These effects can be both positive and negative, aesthetic as well as anti-aesthetic. In any case, a person that perceives a creative product of actionism experiences life events that affect and sometimes change his mental nature, behaviour, emotional state. The author of such event can be any person who needs and has a desire to introduce the idea into the socio-cultural environment.

The article defines and conceptualizes the notion “special artistic event”, which is understood as a non-linear morphological artistic and symbolic system, formed on the basis of eventivity of a non-classical type with the enhanced signs of dissipativity (instability) and a partial realization of the principle of randomness. It may vary based on the procedural palette of means of artistic expression and a deterministic impact on the individual consciousness. The viewer is subject to the principle of involvement of the proposed action. Such an action is based on the artistic and symbolic principles with the aim of transmission of cultural values and ideas of a particular community or an individual. The author analyzes the essential features of an event, which arises at the intersection of empirical and artistic reality. The concept “special artistic event” is considered within the two subsystems of eventivity: the system “event – special event – special artistic event” and the system “classical artistic eventivity – non-classical artistic eventivity – postclassical artistic eventivity”. A classification of events according to the level of subjectivity has been developed, which includes such concepts as “micro-event”, “event”, “special event” and “special artistic event”.

“Micro-event” is a familiar action to an individual. It develops the course of everyday life and does not require the analysis and the search for interpretations. Micro-events occur as a result of natural changes that are logical in the given circumstances of human actions, which are part of the framework of everyday existence. “Event” is an act, as the result of which a person experiences changes in his/her internal and external environment. The result of the event is always a change in the internal state, the break up, forming new views, gaining new knowledge.

“Special event” is an action organized for the purpose of achieving certain goals through direct influence on the subject’s consciousness. A “special event” always has a specific initiator and a certain level of organization, that is, it cannot happen by chance, even if the subject perceives it in such a way. An individual can be both the author of a “special event” and the subject on which it is directed. In the latter case, it can be said that a “special event” has occurred if there has been an internal process of comprehension and certain indoctrination, characteristic of the “event” in general. That is, the mechanism of human perception of a random natural “event” or deterministic by another individual remains unchanged. The dominant feature that distinguishes a “special event” from a “special artistic event” is the artistic and symbolic component, the presence of which indicates the relation of the latter to artistic reality, at the same time it has synchronous unfolding in the everyday reality.

It has been found that “special artistic events” in empirical and artistic reality are characterized by: *staginess* (the development in a certain plot, including a tipping point); *installation* (the combination of different elements of culture, for the sake of creating a single canvas of a “special artistic event”); *determination* (the focus on a specific goal, target audience); *coincidence* (typical both for the events in the empirical reality arising from a certain coincidence of circumstances, and for “special artistic events”) – regardless of the fact that the latter have a specific organizer and are carefully planned, the subject perceives them as an event that breaks his routine; *fluidity*, or *procedurality* (a “special artistic event” is based on the material from the past, is intended to make changes in the future, but always happens here and now at the present moment); *symbolization*, which is characteristic only of “special artistic events”, is the only difference between the artistic event and the empirical one.

Novelty. An attempt is made at identifying the differences of events in the empirical and artistic reality and considering the aspects of their convergence in terms of the post-classical culture.

The practical significance. The obtained results make it possible to establish the basis for further reflection of the concept “event”. The findings in this paper can be used in pedagogical and educational practice while preparing the general and specialized courses in cultural studies, art criticism, directing mass festivals.

Keywords: event, “micro-event”, “special event”, “special artistic event”.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. На сьогоднішній день немає єдиного розуміння явища, яке має назву «спеціальна художня подія», його визначення і меж. Існує розбіжність між наявністю проблеми збільшення кількості «спеціальних художніх подій», що відбуваються в сучасному соціокультурному просторі та безпосередньо впливають на нього, та недостатньою висвітленістю цього процесу в науковому дискурсі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Поняття «подія» пов'язують з ім'ям видатного філософа М. Гайдеггера, котрий одним із перших спробував описати й осмислити категорію «по-дії» [12]. Філософ розмежує поняття «по-дія» та «подія», де останнє трактується як те, що інколи називається «випадком», «пригодою». Інше онтологічне розуміння цього терміна наводить Р. Інгарден, на його думку, спосіб існування подій полягає у «входженні в буття» і в негайній пригоді — причому перше і друге наявні в один момент [8]. Згідно з концепцією А. Вайтхеда, субстанція світу — це процес, отже, будь-яке явище, будь-який об'єкт за суттю своєю є подією [15]. Надалі ця концепція розвивається в працях Ж. Дельоза та Л. Вітгенштайна [5; 7]. Феноменологію події розробляють В. Руднев і М. Бахтін [13; 4, с. 80]. Концепт «подія» в лінгвістиці та філософії мови досліджує Н. Арутюнова [1], візуальну складову події — Д. Петренко [11]. Основуючись на ідеях М. Гайдеггера (доктрина події-до-власного), або А. Вайтхеда та Ж. Дельоза (концепція події-до-становлення), або на поглядах А. Бадью про суб'єктивну подію, сучасні філософи та культурні антрополози доходять висновку, що в умовах посткласичної культури модель здійснення події зумовлена полінійними культурними парадигмами, але й може містити лінійні моделі здійснення подій. Такий вагомий висновок відкриває шлях до розуміння події як складної, нелінійної (або полінійнної) системи,

котра в процесі здійснення (реалізації) ґрунтується на потенціалі власної дисипативності (нестійкості) та часткової реалізації принципу випадковості. На жаль, в усіх зазначених працях не проаналізовано відмінностей подій в емпіричній та художній дійсності й аспекту їх зближення в умовах посткласичної культури, а також не визначено поняття «спеціальна художня подія».

Мета статті (постановка завдання). Визначити й концептуалізувати поняття «спеціальна художня подія», і проаналізувати сутнісні характеристики події, що виникає на перетині емпіричної та художньої дійсностей.

Виклад основного матеріалу дослідження. Визначення поняття «спеціальна художня подія» потребує аналізу певної детермінованості в межах двох підсистем подієвості: системи «подія — спеціальна подія — спеціальна художня подія» та системи «класична художня подієвість — некласична художня подієвість — посткласична художня подієвість».

Розглянемо першу ланку «подія — спеціальна подія — спеціальна художня подія». Якщо поняття «спеціальна художня подія» зародилося в межах посткласичної культури, то концепт «подія» виник доволі давно. Це поняття впродовж розвитку цивілізації активно використовувалося в повсякденному людському житті. Не є новим воно і для наукового дискурсу, оскільки досліджується в різних аспектах та застосовується в певних наукових дисциплінах. Але останніми десятиліттями в межах розвитку посткласичної культури події набуває нових значень і реалізовується в інноваційних формах. Згідно з тлумаченням, наведеним у новій філософській енциклопедії, подією можна назвати будь-яке явище, після звершення якого скасовуються колишні принципи спостереження, тобто це явище індивідуалізується у своїй унікальній і неповторній сутності. Подія відрізняється від нейтральності та пасивності явища, або: подія — це явище, що набуло індивідуальної ознаки, навіть власне найменування [10]. Таке трактування події відображає суть цього концепту для деяких точних дисциплін (фізика, математика, інформатика тощо).

Коли йдеться про подію в емпіричній та художній дійсності, то це означає, що в даному контексті першочергову роль відіграє не сам факт зміни, який відбувся в певному просторі та часі, а його значення і ціннісний зміст, ставлення до цього факту. Таким чином, найважливішими характеристиками події в емпіричній та художній дійсності стають її суб'єктивна оцінка, сприйняття, переживання. Дієвий акт може набути статусу події тільки за наявності суб'єкта (учасника, свідка, спостерігача), котрий у процесі усвідомлення наділяє явище, що відбулося, аксіологічними властивостями. Подія — це те, що відбулося, збулося, конкретний момент, проміжок часу, те, що є осмисленим. Цікаво, що подія визначається А. Бадью як актуалізація в акті іменування «подієвої площини» та входження в представлення того, що не було враховане в класичній культурі та її моделях організації ситуації і тепер, у

посткласичній культурі, здатне трансформувати культурні коди [2, с. 130].

Щоб визначити типи подій за рівнем суб'єктності, ми звернулися до типології Н. Логінової [9]. Надаючи типологію подієвості, дослідниця говорить про три рівні суб'єктності та три відповідні типи подій:

- події середовища. Відповідають найнижчому рівню суб'єктності. Такі події не плануються, не передбачаються суб'єктом, його ініціатива відсутня. Вони «трапляються» стихійно, за програмою природи, суспільства або з волі історії. Суб'єкт стосовно них є жертвою або борцем;
- події внутрішнього світу, враження, також «трапляються» самі, проте активність суб'єкта вища: щоби враження ввійшло в біографію, потрібне певне ставлення до нього. «Відношення визначається зустрічною внутрішньою роботою із самовизначенням у світі, проектуванням свого життєвого шляху в ньому» [9]. Зустріч внутрішньої роботи із зовнішньою подією зумовлює перебудову свідомості, знаходження того, що шукали, і розуміння раніше незрозумілого;
- події поведінки, вчинки. Це події, що відповідають найвищому рівню суб'єктності. Вчинок є одиницею суспільної поведінки особистості, він відображає її ставлення до певних явищ, характер, моральний зміст. Вчинок вищого рівня — це подвиг. Вчинок обов'язково передусім життєвому вибору особистості, вчинок у підсумку — це активне ствердження чи заперечення певної цінності.

Наведена вище класифікація не може бути застосована в даному дослідженні, оскільки до неї не належать такі терміни, як «мікроподія», «спеціальна подія» та «спеціальна художня подія».

Таким чином, треба ввести в контекст дослідження поняття «мікроподія», під яким розуміється певна дія, що розвиває хід буденного життя, але завдяки своїй звичності та зрозумілості не потребує від індивіда активного осмислення та, відповідно, не розриває тканину повсякденності. Наприклад, дзвоник будильника логічно продовжує добовий режим існування людини, переводячи її зі стану сну в стан бадьорості, результатом цієї «мікроподії» буде виконання певних звичних, автоматизованих дій, але ніяк не процес осмислення значення цього сигналу. Таким чином, виникає потреба у створенні наступної класифікації подій за рівнем суб'єктності:

- «мікроподія» — зрозуміла індивіду дія, яка розвиває хід буденного життя і не потребує аналізу та пошуку інтерпретацій. Мікроподії виникають унаслідок природних змін, логічних у даних обставинах дій людини, що входять у рамки повсякденного існування;
- «подія» — акт, у результаті якого людина переживає зміни у своєму внутрішньому та зовнішньому середовищі. Результатом події завжди слугує зміна внутрішнього стану, припинення відносин, формування нових поглядів, здобуття нових знань. Сприйняти — значить, по суті, онтологізувати, долучатися до про-

цесу взаємодії з існуючою реальністю, стати причетним до неї [3, с. 8]. Таким чином, події можуть набувати різних значень та змістів залежно від позиції суб'єкта, котрий сприймає. Важливо зазначити, що події трапляються в результаті випадкового збігу обставин, у яких індивід може відігравати як пасивну, так і активну роль. Причину виникнення та впливу на окрему людину значної кількості подій можна досліджувати лише в трансцендентному полі.

Усі події, які відбуваються в емпіричній дійсності, утворюють певну послідовність, що становить життєвий шлях окремої людини. Життєва подія — це структурно-функціональна одиниця життєвого шляху. «Випадок, факт життя, що має суттєві наслідки для її подальшого перебігу, започатковує новий спосіб життя, перебудову внутрішнього світу і соціальної поведінки особистості, інакше кажучи, переломний момент у ньому» [9, с. 16]. Можна відокремити певні стандартні події, які в різних умовах та різний час відбуваються в житті більшості людей. Наприклад, події розвитку та переходу: здобуття освіти, вихід з батьківського будинку, початок трудової діяльності, весілля, народження дітей.

Надаючи тлумачення поняттю «спеціальна подія», звернемося до його інтерпретацій у роботах провідних дослідників цього напрямку. «Спеціальна подія» — це дія, цілеспрямовано організована для трансляції ідеї, цінностей, повідомлень, що виражають та слугують досягненню світоглядних, інформаційних, репутаційних, некомерційних, комерційних цілей якої-небудь спільноти [6]. Та в разі використання цього поняття в комерційній, корпоративній практиці актуалізується таке тлумачення: «спеціальна художня подія» — це захід, що проводиться з метою формування позитивного іміджу організації і залучення уваги спільноти до самої компанії, її діяльності та продуктів [14].

Можемо констатувати, що «спеціальна подія» — це дія, що організована з метою досягнення певних цілей через безпосередній вплив на свідомість суб'єкта. «Спеціальна подія» завжди має конкретного ініціатора та певний рівень організації, тобто не може виникнути випадково, навіть якщо суб'єкт її так сприймає. Індивід може бути як автором «спеціальної події», так і суб'єктом, на якого вона спрямована. В останньому випадку можна говорити про те, що «спеціальна подія» відбулася, якщо відбувся внутрішній процес осмислення та певної перебудови свідомості, характерний для «події» загалом. Тобто механізм сприйняття людиною випадкової природної «події» чи детермінованої іншим індивідом залишається незмінним.

Домінантною ознакою, яка відрізняє «спеціальну подію» від «спеціальної художньої події», є художньо-символічна складова, наявність якої свідчить про відношення останньої до художньої дійсності при одночасному її розгортанні у дійсності повсякденній. Таким чином, «спеціальна художня подія» являє собою нелінійну морфологічну художньо-символічну систему, утворену на

засадах сучасної подієвості, що «розгортається» в посткласичній культурі (на перетині емпіричної та художньої дійсності).

За нашим визначенням, у такому разі «спеціальна художня подія» — дія, побудована на художньо-символічних засадах з метою трансляції цінностей та ідей певної спільноти чи окремої людини через безпосередній вплив на свідомість суб'єкта. «Спеціальна художня подія» завжди спрямована на головну мету, яка може мати культуротворчу, соціальну, комерційну направленість тощо. При побудові «спеціальної художньої події» головна ідея впроваджується не через пряме повідомлення, яке потребує розумового осмислення, а через емоційне, особисте сприйняття та переживання її учасників. Саме тому ідея репрезентується через систему образів, символів, використання «культурних кодів» та ін.

Можна вважати, що подія відбулася, якщо виконано три умови, визначені Вадимом Рудневим:

- це відбувається з кимось, хто обов'язково повинен мати антропоморфну свідомість (якщо в певному творчому акті подія відбувається з твариною чи неживим предметом, то він обов'язково наділяється людською свідомістю);
- для того щоб те, що відбувається, могло стати подією, воно має стати для особистості — носія свідомості — чимось, що значно змінює його поведінку, в масштабі всього життя або певної його частини;
- подія тільки в тому разі може стати подією, коли вона описана як подія [13, с. 57].

Таким чином, «спеціальною художньою подією» в сучасному просторі може стати будь-яка художньо трансформована галузь життєдіяльності людини, будь-який об'єкт, позбавлений своєї первісної функції та перенесений у художнє середовище. Умови, за яких може виникнути «спеціальна художня подія», колись поетично описав М. Бахтін: «...стикаються два світи, абсолютно не сполучені та не проникненні один для одного: світ культури і світ життя... акт нашої діяльності, нашого переживання, як дволикий Янус, дивиться в різні сторони: в об'єктивну єдність культурної сфери і в неповторну одиничність життя, але немає єдиного плану, де обидва лики взаємно себе визначали б стосовно однієї-єдиної єдності. Цією єдиною єдністю і може бути тільки єдина подія буття» [4, с. 80].

Розглядаючи систему «класична художня подієвість — некласична художня подієвість — посткласична художня подієвість», звертаємося до ознак класичного театрального видовища (вистави), відомих форм режисури масових дійств, акціонізму та «спеціальної художньої події». Класичне театральне видовище (вистава) виявляє ознаки подієвості класичного типу з передбачуваним фіналом, визначеною палітрою засобів художньої виразності та детермінованим впливом на індивідуальну свідомість. Така подієвість реалізує класичний принцип єдності місця, часу та дії. Глядач, як правило, не є учасником такої дії та займає позицію спостерігача.

Відомі форми режисури масових дійств виявляють ознаки подієвості некласичного типу з передбачуваним фіналом, визначеною палітрою засобів художньої виразності та детермінованим впливом на масову свідомість. Така подієвість порушує класичний принцип єдності місця, часу та дії. Глядач, як правило, частково залучений до дії, може переходити з позиції спостерігача до позиції учасника.

Акціонізм має ознаки подієвості посткласичного типу з передбачуваним фіналом, невизначеною палітрою засобів художньої виразності, процесуальності та характеризується недетермінованим впливом на індивідуальну свідомість. Така подієвість реалізує некласичні принципи співвідношення місця, часу та дії. Глядач підкорюється принципу випадкової залученості до запропонованої дії.

«Спеціальна художня подія» має ознаки подієвості посткласичного типу з частково детермінованим фіналом, з посиленними ознаками дисипативності (нестійкості) та часткової реалізації принципу випадковості. «Спеціальна художня подія» вирізняється процесуальною палітрою засобів художньої виразності та детермінованим впливом на індивідуальну свідомість. Така подієвість реалізує межові посткласичні принципи співвідношення місця, часу та дії. Глядач підкорюється принципу залученості до запропонованої дії.

Висновки. Таким чином, у результаті співставлення двох проаналізованих систем можна констатувати наступне визначення поняття «спеціальна художня подія»: «спеціальна художня подія» розуміється як нелінійна морфологічна художньо-символічна система, утворена на засадах подієвості некласичного типу з посиленними ознаками дисипативності (нестійкості) та частковою реалізацією принципу випадковості. Вирізняється процесуальною палітрою засобів художньої виразності та детермінованим впливом на індивідуальну свідомість. Глядач підкорюється принципу залученості до запропонованої дії. Така дія побудована на художньо-символічних засадах з метою трансляції цінностей та ідей певної спільноти чи окремої людини.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці класифікації «спеціальних художніх подій» та визначенні їх соціокультурного значення.

Література:

1. Арутюнова Н. Д. Типы языковых значений. Оценка. Событие. Факт [Текст] / Н. Д. Арутюнова. — М. : Наука, 1988. — 338 с.
2. Бадью А. Манифест философии [Текст] / Ален Бадью ; сост. и пер. с франц. В. Е. Лапицкого. — СПб. : Machina, 2003. — 184 с. — (XX век. Критическая библиотека). — ISBN 5-901410-29-7.
3. Барабанщиков В. А. Восприятие и событие [Текст] / В. А. Барабанщиков ; Рос. акад. наук. Ин-т психологии. — СПб. : Алетейя, 2002. — 512 с. — ISBN 5-89329-466-1.
4. Бахтин М. М. К философии поступка [Текст] / М. М. Бахтин // Философия и социология науки и техники. Ежегодник 1984–1985. — М. : Наука, 1986. — С. 80–160.

5. Делез Ж. Логика смысла [Текст] / Жиль Делез. *Theatrum philosophicum* [Текст] / Мишель Фуко ; пер. с фр. Я. И. Свирского. — М. : Раритет ; Екатеринбург : Деловая книга, 1998. — 480 с. — ISBN 5-85735-095-6. — ISBN 5-88687-041-5.
6. Каверина Е. А. Создание событий в современном социокультурном пространстве [Текст] : дис. ... д-ра филос. наук : 24.00.01 / Каверина Елена Анатольевна ; [Место защиты : ГОУВПО «Российский государственный педагогический университет»]. — СПб., 2012. — 320 с. : ил. — Рукопись.
7. Козлова М. С. О переводе философских работ Витгенштейна [Текст] / М. С. Козлова // Путь. — 1995. — № 8. — С. 391–402.
8. Лебедев М. В. Концепция времени в экзистенциальной онтологии Ингардена [Текст] / М. В. Лебедев // Вопросы философии. — 2006. — № 12. — С. 145–163.
9. Логинова Н. А. Психобиографический метод исследования и коррекции личности [Текст] : учеб. пособие. — Алматы : Казахский университет, 2001. — 172 с. — ISBN 9965-12-002-1.
10. Новая философская энциклопедия [Текст] : в 4 т. / Ин-т философии Рос. акад. наук, Нац. обществ.-науч. фонд ; науч.-ред. совет. : В. С. Степин [и др.]. — М. : Мысль, 2000–2001.
11. Петренко Д. В. Событие в трансформациях визуальности: философско-антропологическое измерение [Текст] : дис. ... канд. филос. наук : 09.00.04 / Петренко Дмитрий Владимирович ; Харьк. нац. ун-т им. В. Н. Каразина. — Х., 2009. — 220 с. — Рукопись.
12. Поздняков М. В. «О событии» (“VomEreignis”) М. Хайдеггера [Текст] / М. В. Поздняков // Вопросы философии. — 1999. — № 7. — С. 140–157.
13. Руднев В. П. Философия языка и семиотика безумия [Текст] : избранные работы / Вадим Руднев. — М. : Территория будущего, 2007. — 528 с. — (Университетская библиотека Александра Погорельского. Философия). — ISBN 5-91129-035-9.
14. Тульчинский Г. Л. PR фирмы: технология и эффективность [Текст] / Г. Л. Тульчинский; С.-Петербург. гос. ун-т культуры и искусств. Каф. менеджмента и экономики. — СПб. : Алетейя, 2001. — 304 с. — ISBN 5-89329-419-X.
15. Уайтхед А. Н. Избранные работы по философии [Текст] : пер. с англ. / Альфред Норт Уайтхед ; общ. ред. и вступ. ст. М. А. Кисселя. — М. : Прогресс, 1990. — 720 с. — (Филос. мысль Запада). — ISBN 5-01-001591-9.
3. Barabanshchikov, V. A. (2002). *Vospriyatiyei sobytiye* [Perception and event]. St. Petersburg : Aleteyia. (In Russian)
4. Bakhtin, M. M. (1986). K filosofii postupka [Philosophy of action]. In *Filosofiya i sotsiologiya nauki i tekhniki. Ezhegodnik 1984–1985*, (pp. 80–160). Moscow : Nauka. (In Russian)
5. Deleuze, G. (1998). Logika smysla [The logic of sense]. In G. Deleuze. *Logika smysla & M. Foucault. Theatrum philosophicum*. (Ya. I. Svirskii, trans). Moscow : Raritet ; Ekaterinburg : Delovaya kniga. (In Russian)
6. Kaverina, E. A. (2012). Sozdaniye sobyitiy v sovremennom sotsiokulturnom prostranstve [Creating events in the modern sociocultural space]. *Doctor's thesis*. St. Petersburg : Rossiiskii gosudarstvennyi pedagogicheskii universitet. (In Russian)
7. Kozlova, M. S. (1995). O perevode filosofskikh rabot Wittgenstein [On the translation of Ludwig Wittgenstein's philosophical works]. *Put*, 8, 391–402. (In Russian)
8. Lebedev, M. V. (2006). Kontsepsiya vremeni v ekzistentsialnoy ontologii Ingarden [Time Conception in Ingarden Existencial Ontology]. *Voprosy filosofii*, 12, 145–163. (In Russian)
9. Loginova, N. A. (2001). *Psikhobiograficheskiy metod issledovaniyai korrektsii lichnosti* [Psychobiographical method of research and personality correction]. Almaty : Kazakhskii universitet. (In Russian)
10. Stepin, V. S. (2000–2001). *Novaya filosofskaya entsiklopediya* [New philosophical encyclopedia]. (Vols 1–4). Moscow : Mysl. (In Russian)
11. Petrenko, D. V. (2009). Sobytiye v transformatsiyakh vizual'nosti: filosofsko-antropologicheskoe izmerenie [The event in the transformations of visuality: philosophical and anthropological measuring]. *Candidate's thesis*. Kharkov : Khar'k. nats. un-t im. V. N. Karazina. (In Russian)
12. Pozdnyakov, M. V. (1999). “O sobytii” (“VomEreignis”) Martin Heidegger [VomEreignis Martin Heidegger]. *Voprosy filosofii*, 7, 140–157. (In Russian)
13. Rudnev, V. P. (2007). *Filosofiya yazyka i semiotika bezumiya* [Philosophy of language and semiotics of madness]. Moscow : Territoriya budushchego. (In Russian)
14. Tulchinskiy, G. L. (2001). *PR firmy: tekhnologiya i effektivnos*. [Company PR: technology and efficiency]. St. Petersburg : Aleteyia. (In Russian)
15. Whitehead, A. N. (1990). *Izbrannyye raboty po filosofii* [Selected works on philosophy]. M. A. Kissel, ed. Moscow : Progress.

References:

1. Arutyunova, N. D. (1988). *Tipy yazykovykh znacheniy. Otsenka. Sobytiye. Fakt* [Types of linguistic meanings. Evaluation. Event. Fact]. Moscow : Nauka. (In Russian)
2. Badiou, A. (2003). *Manifest filosofii* [The manifesto for philosophy]. (V. E. Lapitskii, trans & comp.). St. Petersburg : Machina. (In Russian)

29.09.2018